

ikke have saa lidet høiere Taxter end Statsbanerne. Det regulerer sig selv, siger man. Men det gjør det ikke i Egne, hvor der ingen Konkurrence er, og Ministeren skal efter Forslaget ingen Myndighed have i saa Henseende. Nei, maa jeg bede om, at den gamle Bestemmelse bliver optaget, at Ministeren har den øverste Myndighed under Anlæggets Udførelse, baade med Hensyn til Materiellets Bestaafenhed og Byggemaaden, Linjens Retning indenfor de angivne Punkter og med Hensyn til Driften overhovedet. Ogjaa Tilhyn med Regnskabet, som har Betydning for et muligt Tilbagefald, maa Staten forbeholde sig ved sin ansvarlige Indenrigsminister. Det er de samme Bestemmelser, som vi have haft i lignende Tilfælde. Inden jeg gaar over til at omtale Expropriationsforretningerne, skal jeg sige, at vi selvfølgelig maa have Bestemmelser om Indtægtsretten og Betingelserne derfor, og vi kunne selvfølgelig heller ikke være forpligtede til at give en saadan Koncession paa 90 Aar. Gud veed, hvorledes Forholdet vil stille sig til den Tid, det vilde jo være forfærdeligt at tænke sig, at en Koncessionshaver skulde have en saadan Myndighed paa et saadant Omraaade i 90 Aar, uden at vi havde Bestemmelser om, at Staten kan gribe ind og sige Stop, nu er der for store Hindringer, nu afvilde vi paa Betingelser, som ikke skulle gaa Dig for nær. Saadanne Bestemmelser savnes aldrig i nogen Sernbanelov, hvorfor skulle de saa savnes i denne? De ere nødvendige, absolut nødvendige. Saa er der Expropriationsforretningerne. Det har undret mig noget, at den ærede jydsk Forslagsstiller har fundet sig tilfredsstillet ved § 4. Efter § 4 skulde Expropriationsforretningerne ledes i Henhold til Loven af 5te Marts 1845, Expropriationskommissionen af 5te Marts 1845 skulde anvendes. Jeg troede i Virkeligheden, at disse Bestemmelser om Expropriationskommissionen, hvor gode de end kunde være i Midten af Tyrverne, under Absolutismen, nu nok kunde være tjenlige til at afløses, og jeg nærer det Haab, at det Udvalg, der har faaet Ministerens Tillægslov om Expropriationen til Behandling, ogsaa vil komme ind paa dette Kapitel. Det har Lovgivningsmagten ogsaa ment for længe siden. Allerede den 10de Marts 1861, af hvilken Dato Hovedloven for de jydsk Baner er, fik vi en saadan Bestemmelse, idet der i dens § 5 fandtes en ikke lidet forandret Bestemmelse med Hensyn til Expropriationskommissionens Sammensætning, idet baade Lodsseiere, Amts- og Byraad fik en delvis Ret til at vælge Delegerede til selve Kommissionen, og selv om

de ikke blive Flertallet i Kommissionen, hvilket ogsaa vilde være urigtigt, har det dog saa overordentlig Meget at sige, at de paa gjældende Private ere med ved de af dem selv valgte Delegerede fra Først til Sidst, ikke blot for at kunne nedlægge Protest med ubillige Burderinger, men ogsaa for at kunne oplyse om foresaldne Misforstaaelser, og henlede Expropriationskommissionens Opmærksomhed, paa, hvad der ellers kunde blive overset. Det er disse Bestemmelser, hvis Retfærdighed jeg bestemt maa hævde, og hvis Betydning for Expropriationens Retfærdighed ogsaa har en særdeles stor Værdi, og de ere da ogsaa optagne i alle Love siden angaaende de jydsk Baneanlæg. Vi have jo en hel Række af disse Love, og allesammen have de optaget disse Bestemmelser, altsaa ikke Loven af 5te Marts 1845, men denne Lov, saaledes som den er ændret ved § 5 i Loven af 10de Marts 1861. Grundloven siger: Naar det almene Vel kræver det, skal den private Mand afstaa sin Eiendom, dog mod fuldstændig Erstatning. Deter en alvorlig Bestemmelse; vi have erkjendt der, at Staten er den øverste Eiendomsherre, men at man ikke maa gaa den Private for nær. I Erkjendelsen heraf er man gaaet til Forandringer i Expropriationsbestemmelserne for de jydsk Baners Bedkommende. Jeg indrømmer, at man har angivet en særlig Grund dertil, idet disse Provindsfer skulle udrede Halvdelen af Expropriationen, og saa meget mere mente man derfor, at Provindsferne gjennem Amtsrådene skulde have nogen Andel i Fastsættelsen, men selvfølgelig gjælder det stærkere, langt stærkere, de enkelte Interesserede, end det gjælder Provindsferne, og derfor har det ogsaa været Hensynet til den enkelte Interesserede, der gjorde sig gjældende, for at han kunde følge med gjennem sin Sagfører, sin valgte Mand, under Expropriationsforhandlingerne. Derimod har man i Sjælland holdt sig til Bestemmelserne i § 4, og det er en Anomali, at man har brugt disse Expropriationsbestemmelser paa Sjællands Side, medens man har brugt andre paa den jydsk-synsk Side. Forklaringen dertil ligger i, at man ikke her har betalt Expropriationsudgifterne. Men dette er ikke tilstrækkeligt. Det, at en Provinds bliver forurettet ved Expropriation af en enkelt Mark, har ikke i en væsentlig Grad taget noget Saarende og Krænkende ved sig for Retsfølelsen, men det, at en enkelt Mand, fordi han ikke har Noget til at tale for sig paa det Sted, hvor Beslutningen tages, udelukkes fra Forsvar og først efter en lang Rettergang kan gjøre sin Ret gjældende, har meget Mere at sige. Jeg vil efter denne